

ELSŐ RÉSZ

HATVAN PERC!

A nagytiszteletű úr éppen közepén volt a tósztnek... A pezsgőspohár nektárhabja végigcsorgott kövér ujjain. A megkezdett frázis kifogott a tüdő hatásképességén, s a nyakizmok minden tehetségét megpróbálta. A nemes buzgalom egészen arcába kergette a vért. A díszes vendégkoszorú minden tagja készen tartá kezét a poharak karcsú fogantyúján, dicsszomjan lesve a megkezdett tószt véghetetlen rakétájának végelpattanását; a hajdúserg sietett a félig ürített poharakat színültig tölteni... A háttérbe állított egyiptomi zenekar vezetőjének nyirettyúje a levegőbe volt emelve, hogy amint a tósztnek vége szakad, friss lelkesüléssel rándítsa rá a pohárzajelnémítő tust, midőn a család háziorvosa nesztelen léptekkel bejött a terembe, s az asztalfőn elnöklő asszonyságnak csak pár szót

súgott fülébe, minek következtében az hirtelen elhagyta helyét, s alig mutatva arccal, hogy a mellette ülőktől engedelmet kér, eltávozott a teremből.

A tósztt azonban, mint a kilőtt gránát, nem hagyta magát ez incidens által reptében megzavartatni, hanem sietett végelpattanása felé.

„...e dicső férfiút, országunk terhét vállán emelő Átlásunkat az igaz hazafiúságnak örök időkre emlegetendő példányát, a mi győzelemre siető elvbaráti táborunknak fő-fő és legfőbb vezérét, gyámolunkat, oszlopunkat és világító phároszunkat, ki bár jelenleg nincs is jelen, az Isten számos és számtalan évekig éltesse!”

A végszavak elmerültek a pohárcsörgés, éljenriadal és zenehang orkánjában. A hátrárúgott székek, a lelkesülés tanújeléül falhoz vágott poharak villámot és mennydörgést képeztek az összeölelkező elvbarátok könnyzáporához.

„Éljen! Ezer esztendeig éljen!”

„Nagyságos és tekintetes, nemes, nemzetes és vitézlő Baradlay Kazimir úr, örökös és valóságos aranykulcsos és sarkantyús úr; ura

nagy földeknek, falvaknak és városoknak, szíveknek és véleményeknek; vezére és hétválasztófejedelme a leghatalmasabbak szövetségének... a valódi Dalai Láma.”

Azok a tisztelendő és nagytiszteletű, tekintetes és nemzeti uraságok, kik a hosszú címerterem hármasszékét körülölelik, mind az ő napfényében ragyogó aranyos kétröpűek, kik a mai ünnepélyes napra messze vármegyéből jöttek össze közös találkára, megállapítandók a bölcsen megvitatott értekezés folytatán az arany tisztaságú programot, melynek írott betűi nyomán századokról századokra el legyen látva a világok és nemzetek sorsa és az ivadékok teendője.

E szerencsésen kivívott értekezés zárjelene a jelen díszlakoma, melyet Baradlay úr fényes kastélyterme szolgáltat a vezérkapacitásos nagyszerű tömegének. Kár, hogy az ünnep hőse nem lehet rajta jelen.

A díszlakománál az úrnő elnököl helyette.

Az értekezletnél pedig az adminisztrátor helyettesítette.

Ezen cím alatt: „administrator” a német conversations lexikonokban fog találni, aki

keresi, valami csendes, békés egyházi személyt, aki imádkozik, búcsúztat és úrvacsorát osztogat; a magyar conversations lexicon pedig egy mesebeli rém fogalmát jegyezte fel benne; ki egy időben erdőt nyövní, sziklákat morzsolni küldetett alá a bűnös földre, s nagy úr volt, ahol sok szolgára talált.

Ennek az adminisztrátornak a neve volt Rideghváry Bence.

A tószót végén észrevették, hogy az elnöklő háziasszony a felé nyújtott áldomáspoharak elől hiányzik,

Az üres szék mögött álló komornyik felvilágosítja az uraságokat, hogy az orvos volt itt, az súgott neki valamit, mire a nagyságos asszony eltávozott. Valószínűleg őnagysága hívatta magához.

Egypár érzékeny kedély elejti azt a kérdést, vajon mi baja lehet őnagyságának. Mire az adminisztrátor úr, ki az üres elnöki szék mellett jobbról foglalt helyet, sietett az egész társaságot megnyugtatni (már amennyire a hosszú asztalnál a szava elhallatszott), hogy Baradlayt ismét a „szokott betegsége” vette elő.

Egypár avatottabb vendég aztán halkán elmondá kevésbé tudós szomszédjának a nyilvános titkot, hogy Baradlay Kazimir szív-
verőér-kövesülésben szenved régen, már tán évtizedek óta, s emiatt gyakran nehéz szív-
bántalmak veszik elő; de amik mellett még azért évtizedekig élhet tovább, rendes élet-
mód mellett.

A nagytiszteletű úr mindjárt emlékezett is egy adomára, melynek hagyománya szerint valami angol orvos, ki hasonló szívkövesülésben szenvedett, évekkel előre megjósolta saját halála óráját. Mire ez adoma kézről kézre odább jutott az asztal végéig, már akkorra Józsa Gyuri történeteivel lett összezavarva.

Hiszen csak szokott baja a nagyságos úrnak, kit az Úristen éltesen még végtelen esztendőig.

Az a néhány szó pedig, amit a házi orvos az elnöklő úrhölgy fülébe súgott, ennyiből állt: „Még hatvan perc!”

Halaványabb lett-e az úrhölgy e szavakra, mint azelőtt volt? Lehetett-e még halaványabb, mint szokott lenni? Azt senki sem vette észre.